

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 29

Fylke: Telem.

Tilleggsspørsmål nr.

Herad: Lunde.

Emne: ~~Julenissen~~

Bygdelag:

Oppskr. av: Johannes Probst

Gard:

(adresse): Svenslid

G.nr. 2 Br.nr. 4

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle. ja, mestedeils.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

1. Julenissen synta seg fyrststundes berre på juletrepestar i nyare tid d. v. s. kring 1915-20. - Om lag samstundes heudte det at ein far eller bror - kanskje systen og. kledde seg ut og var nisse for dei minste heimne julekvelden. Men kjennskapen til julenissen som deilen ut gæver til barna, var kjend. gjennom julekort, julehefte, Tusselrigg-bøker og Julekvinnepreklamer.
2. Oftast har julenissen med seg berre prosa med-goder eller kvask som gæver. Det er ikkje kjend at julenissen far barn eller gæver til vederlag.
3. Det er ingen fast regel for hvem som skal vera nisse - eller om han skal vera
4. stor eller liten. Med omsyn til drakt kjef nissen i alle høve ha kopplure, hult raud, men har ein ikkje knebukke eller sid raud kjiffe kjef det jammul klare seg med ein ^{brunt} ^{mitt} frakk. Langt skjegg mer han ^{ha} og star i handa og sekk på ryggen.
5. Masker og anna ^{istyre} kan lagast heimne. Men maskene blir jammul kjøpt, klotten av istyret er heimelaga - jammul.

- 6. Når ein gjekk julebukk brukte ein vanlegvis julemaske, men ei søta eller mila fjøsmaske med påsydd lang nase. Men der har sj blitt bruka andre modeller.
- 7. Julebukane deilte ikkje ut gaver. Då kunne dei heller heude - i minste for ein 50-60-års tidens at valne karan gjekk julebukk for sjölo å få gaver - helse ein dram eller annan skjenk.
- 8. At dei underly nok er blitt samantlandig av dei to nissebegrepa - julenissen - og fjøsnissen, eller hängbussen - eller hängbunden (hängbienen) synes seg mest i slike som at skulebarn som hadde eit ^{jule}nisse-uttrykk på juletrefesten fram. Skje seg. Roser og Sverige - eller om nissen på løvebto - Det er de og lett a ta inn på utjæraden til dei langferdene julenissen og den heimlege hängbuen (fjøsnissen, tuftakallen) ders når det spors om hovudplass og skjegg. ... Men kanskje krusmasane med bilete sine er skild i samantlandig?

Julebukkar 1946.

teikna etter naturen